

21 listopada 2025 r.

godz. 12.00 – 15.00

Warszawa

Pałac Kultury i Nauki,

Sala Rudniewa

**podczas Międzynarodowych Targów
Turystycznych ITTF**

KONFERENCJA

**„Wieś pełna możliwości
– kierunki rozwoju turystyki wiejskiej
w Polsce 2025–2035”**

**Ministerstwo
Sportu i Turystyki**

Zadanie publiczne pn. „Opracowanie dokumentu pn. „Program rozwoju turystyki wiejskiej w Polsce na lata 2025–2035” – podstrategii sektorowej dla turystyki wiejskiej” dofinansowano ze środków Ministerstwa Sportu i Turystyki zgodnie z zawartą umową nr 2025/0011/0296/UDOT/DT/BP/JP z dnia 2.06.2025 roku

Program rozwoju turystyki wiejskiej w Polsce (podstrategia turystyki wiejskiej) – ASPEKTY FORMALNO-PRAWNE TURYSTYKI WIEJSKIEJ.

dr Jerzy Raciborski

Akademia Kultury Fizycznej w Krakowie

**Ministerstwo
Sportu i Turystyki**

Zadanie publiczne pn. „Opracowanie dokumentu pn. „Program rozwoju turystyki wiejskiej w Polsce na lata 2025–2035” – podstrategii sektorowej dla turystyki wiejskiej” dofinansowano ze środków Ministerstwa Sportu i Turystyki zgodnie z zawartą umową nr 2025/0011/0296/UDOT/DT/BP/JP z dnia 2.06.2025 roku

Stan prawny turystyki wiejskiej – działalność gospodarcza

Rolnik czy przedsiębiorca

W zakresie wyznaczonym przez art. 6 ust. 1 pkt 2 Prawa przedsiębiorców (Dz.U.2024.236 t.j.): „Przepisów ustawy nie stosuje się do:

2) wynajmowania przez rolników pokoi, sprzedaży posiłków domowych i świadczenia w gospodarstwach rolnych innych usług związanych z pobytem turystów”

- osoby spełniające warunki określone w tym przepisie nie są uważane za przedsiębiorców, ale w przepisach szczególnych w zakresie:

- **Usług zakwaterowania**
- **Imprez turystycznych**
- **Wypoczynku dzieci i młodzieży**

- przepisy wprowadzają szczególne obowiązki, niezależne od statusu przedsiębiorcy określonego w Prawie przedsiębiorców

Stan prawny turystyki wiejskiej – podatki

Powszechnie obowiązujące zasady opodatkowania działalności gospodarczej, rolniczej i pozarolniczej, zostały zmodyfikowane w zakresie turystyki wiejskiej przez:

Art. 23 pkt 43 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz.U.2025.163 t. j.):
„Wolne od podatku dochodowego są: 43) dochody uzyskane z tytułu wynajmu pokoi gościnnych, w budynkach mieszkalnych położonych na terenach wiejskich w gospodarstwie rolnym, osobom przebywającym na wypoczynku oraz dochody uzyskane z tytułu wyżywienia tych osób, jeżeli liczba wynajmowanych pokoi nie przekracza 5”;

Art. 1a ust. 2 pkt 2 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych (Dz.U.2025.707 t. j.):
„Za działalność gospodarczą w rozumieniu ustawy nie uważa się wynajmowania turystom pokoi gościnnych w budynkach mieszkalnych znajdujących się na obszarach wiejskich przez osoby ze stałym miejscem pobytu w gminie położonej na tym terenie, jeżeli liczba pokoi przeznaczonych do wynajęcia nie przekracza 5”.

Stan prawny turystyki wiejskiej – ubezpieczenie społeczne

Podmioty turystyki wiejskiej mogą podlegać ubezpieczeniu społecznemu rolników (KRUS), ubezpieczeniu społecznemu przedsiębiorców pozarolniczych (ZUS) lub nie podlegać ubezpieczeniom społecznym

- **Podlegają ubezpieczeniom KRUS osoby prowadzące gospodarstwa rolne:**
 - świadczące usługi turystyczne w warunkach określonych w art. 5 i 6 Prawa przedsiębiorców oraz
 - osoby które świadczą usługi wykraczające poza zakres tego przepisu ale spełniają warunki z art. 5a ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2021 r. poz. 266 t. j.) w tym kwota należnego podatku dochodowego za poprzedni rok podatkowy nie przekracza kwoty 4.576 zł (za 2025 r)
- **Nie podlegają ubezpieczeniu społecznemu osoby świadczące usługi turystyczne w warunkach określonych w art. 5 i 6 Prawa przedsiębiorców jeżeli rozmiar działalności rolniczej nie wymaga ich ubezpieczenia w KRUS**
- **Pozostali usługodawcy mają obowiązek ubezpieczenia w ZUS na warunkach powszechnie obowiązujących w zakresie działalności pozarolniczej**

Silne i słabe strony obecnej regulacji

Silne strony

Słabe strony

Łatwość podejmowania działalności usługowej bez żadnych formalności i obciążeń podatkowych (z wyjątkiem zgłoszenie obiektu do ewidencji w gminie)

Ograniczony zakres zwolnień i ułatwień powodujący samoograniczenie prowadzonej działalności

Trwałość rozwiązań prawnych, nie zmienianych od wielu lat

Podatność systemu na wykorzystywanie przez osoby pozornie tylko prowadzące działalność rolniczą

Silne wsparcie szkoleniowe i doradcze dla usługodawców ze strony doradztwa rolniczego i stowarzyszeń

Problemy interpretacyjne w zakresie definiowania pojęć agroturystyki, gospodarstwa rolnego, rolnika i innych, utrzymujące się pomimo wielu lat obowiązywania przepisów

Brak atrakcyjnej propozycji dla osób rozszerzających zakres usług turystycznych, zarówno jako rolnicy, jak i przedsiębiorcy

Przesłanki regulacji turystyki wiejskiej

Dotychczasowe

Stworzenie możliwości osiągania dodatkowych dochodów dla rolników i ludności wiejskiej, dla utrzymania dotychczasowej struktury przestrzennej, społecznej i kulturowej wsi

- Turystyka wiejska, w tym agroturystyka była jednym z narzędzi/sposobów uzyskiwania dodatkowych dochodów bez istotnego przekształcania przestrzeni w tym zachowania gruntów rolnych

Według nowego programu rozwoju turystyki wiejskiej

Stworzenie markowego produktu turystycznego, wysokiej jakości, wartościowego ze względu na potrzeby zdrowotne i kulturowe, odpowiadającego oczekiwaniom współczesnego turysty i skutecznie konkurującego z innymi propozycjami rynkowymi

- Programy rozwoju obszarów wiejskich w tym wzmacniania społeczności lokalnych stają się dla tego celu jednym z instrumentów wsparcia – wyjątkowym i skutecznym ze względu na system finansowania

Możliwe prawne instrumenty oddziaływania programu

Rodzaje instrumentu

Odrębna ustawa o agroturystyce

Zmiany w obowiązujących aktach prawnych

Ulepszenie praktyki stosowania prawa

Wykorzystanie instrumentów cywilnoprawnych
(konkursy, programy, umowy, porozumienia, certyfikaty)

Odrębna ustawa – przykład włoski

Włoska ustawa nr 96 z dnia 20 lutego 2006 r. o agroturystyce wprowadza między innymi:

- Pojęcie agroturystyki jako gościnność przedsiębiorców rolnych, świadczoną osobiście, przez członków rodziny i pracowników **uważanych za pracowników rolnych**
- **Do działalności agroturystycznej zalicza się gościnę w miejscu zamieszkania i na terenach otwartych; posiłki i napoje głównie z produktów własnych i regionalnych, degustacje produktów rolnych oraz** organizowanie, nawet poza gospodarstwem, działalności rekreacyjnej, kulturalnej, oświatowej, sportowej, a także turystyki pieszej i jeździeckiej, również w drodze porozumień z władzami lokalnymi, mających na celu poprawę stanu terytorium i dziedzictwa wiejskiego.
- **Dochód z działalności agroturystycznej uważa się za dochód z działalności rolniczej.**
- **Pomieszczenia wykorzystywane do celów agroturystycznych** są pod każdym względem utożsamiane z zabudowaniami wiejskimi.
- **Wymagania higieniczno-sanitarne budynków i urządzeń**, które mają być wykorzystywane do prowadzenia działalności agroturystycznej, są ustalane przez regiony. Przy określaniu tych wymagań należy wziąć pod uwagę szczególne cechy architektoniczne i wiejskie budynków, w szczególności w odniesieniu do wysokości i kubatury pomieszczeń w stosunku do powierzchni oświetlenia powietrznego, jak również ograniczony zakres prowadzonej działalności. **(do 10 miejsc zwykłe mieszkanie i kuchnia domowa)**
- **Działalność prowadzona na podstawie świadectwa kwalifikacji wydanego przez gminę (niekaralność)**

Zmiany obowiązujących ustaw

- Nie proponuje się istotnych zmian w warunkach podstawowych rozpoczęcia działalności turystycznej w gospodarstwach rolnych.
- Jednak uzasadnione jest poszerzenie zakresu usług objętych art. 6 Prawa przedsiębiorców o wynajmowanie miejsc na namioty i kampery oraz sprzedaż posiłków osobom nie mieszkającym w gospodarstwie.
- W zakresie działalności pozarolniczej, pozostającej w KRUS (tzw. podwójny KRUS) proponuje się wyłączenie z podstawy podatku wyznaczającego rozmiar działalności pozarolniczej opodatkowania usług turystycznych świadczonych w gospodarstwie agroturystycznymi sprzedaży produktów własnych wytworzonych metodami tradycyjnymi.
- Wymagania co do wyposażenia i zakresu świadczonych usług w przepisach o usługach hotelarskich powinny zostać uzupełnione o dodatkowe elementy dla domków turystycznych i mieszkań wynajmowanych w całości.
- Obiekty służące działalności turystycznej i prowadzeniu gospodarstwa rolnego powinny zostać opodatkowane na warunkach korzystniejszych, niż przeznaczone do pozarolniczej działalności gospodarczej

Zmiana praktyki stosowania prawa

Praktyka stosowania przepisów określających wymagania higieniczno-sanitarne dla świadczenia usług turystyki wiejskiej, a przede wszystkim dla oferowania posiłków, żywności i napojów powinna opierać się na jednolitych zasadach, potwierdzonych opisami dobrych praktyk.

Należy w tym zakresie powrócić do dorobku Polskiej Federacji Turystyki Wiejskiej i rozpowszechniać standardy opracowane w porozumieniu z inspekcją sanitarną i weterynaryjną.

Ochrona walorów krajobrazowych i kulturowych wsi wymaga wykorzystania dostępnych instrumentów z zakresu planowania przestrzennego, w tym promowania tworzenia planów miejscowych dla szczególnie wartościowych miejscowości.

Instrumenty cywilnoprawne

Podstawowymi mechanizmami wdrażania *Programu rozwoju turystyki wiejskiej* powinny być instrumenty cywilnoprawne.

- Certyfikaty dla wyróżniających się gospodarstw agroturystycznych stanowiące podstawę obejmowania ich wsparciem w zakresie dostępu do programów rozwojowych i promocji.
- Konkursy dla miejscowości (wsi) turystycznych, zachowujących w sposób szczególny wartości krajobrazowe, kulturowe i przyrodnicze zapewniających im wsparcie prowadzonych projektów i pierwszeństwo promocji.
- Wspieranie i rozwijanie znaków towarowych określających jakość usług turystyki wiejskiej, takich jak „Wypoczynek u rolnika”, „Wypoczynek na wsi”, „Zagroda edukacyjna”.
- Wspieranie lokalnych porozumień przedsiębiorców turystyki wiejskiej, gospodarzy gospodarstw agroturystycznych, stowarzyszeń i władz lokalnych, zmierzających do rozwijania i standaryzacji miejscowych produktów turystycznych.

Szanse i zagrożenia realizacji proponowanych rozwiązań

Szanse	Zagrożenia
<p>Poszerzenie oferty wyróżniających się gospodarstw agroturystycznych o dodatkowe usługi podnoszące atrakcyjność pobytu dla turystów</p>	<p>Brak zainteresowania udziałem w przedsięwzięciach obwarowanych wymaganiami jakościowymi w zakresie „wiejskości” oferty jeżeli korzyści nie będą w proporcjonalne do wymaganego zaangażowania</p>
<p>Stworzenie oryginalnej oferty usług turystyki wiejskiej odróżniających się od masowej oferty wypoczynku i zwiedzania, przez przedsiębiorców, wykorzystujących lokalny potencjał</p>	<p>Brak środków i instytucji wsparcia</p>
	<p>Możliwy konflikt funkcji stowarzyszeń lokalnych – pomiędzy lojalnością wobec członków a egzekwowaniem wymagań jakościowych</p>
<p>Zachowanie atrakcyjnych obszarów wiejskich dla turystyki nawiązującej do kultury wiejskiej, środowiska i krajobrazu</p>	<p>Zajmowanie najbardziej atrakcyjnych obszarów posiadających potencjał w zakresie turystyki wiejskiej przez przedsięwzięcia realizowane masowo, w dużej skali, standardowe</p>

Dziękuję za uwagę

dr Jerzy Raciborski
Akademia Kultury Fizycznej w Krakowie

**Ministerstwo
Sportu i Turystyki**

Zadanie publiczne pn. „Opracowanie dokumentu pn. „Program rozwoju turystyki wiejskiej w Polsce na lata 2025–2035” – podstrategii sektorowej dla turystyki wiejskiej” dofinansowano ze środków Ministerstwa Sportu i Turystyki zgodnie z zawartą umową nr 2025/0011/0296/UDOT/DT/BP/JP z dnia 2.06.2025 roku